

PROTI
VLUV
FEST
2025

PŘEKROČIT HRANICE ROZMLUVIT STÍNY

Ostrava

22.–24. října

XIX. ročník
mezinárodní
literární přehlídky

Milí přátelé,

letošní festivalový ročník věnujeme tématu literární zkušenosti hranice. Že je v dnešní otevřené společnosti takovým místem na hranici Ostrava, je víc než zjevné, a že hraničním městem par excellence je blízký Český Těšín či Cieszyn, není třeba snad ani zmiňovat...

Uspořádáním festivalu chceme položit mj. otázku, kterou jsme kladli respondentům v anketě pro zářijový Protimlův 3/2025: „Co pro Vás/Vaši oblast zájmu znamená hranice a pohraničí?“ Bude jistě zajímavé sledovat v debatách a čteních, co je takovému prostředí a autorům se zkušeností hranice bytostně vlastní a co zas na druhé straně je mu/jim cizí a nepatřičné. Na řadu mohou přijít příběhy dávné, jež mohou osvětlit z jiného úhlu pohledu naši současnou situaci tváří v tvář novým a nelehkým okolnostem.

Ale otázek spojených se zkušeností hranice vyvstává plno, doufáme proto s naším festivalovým týmem, že i Vy se budete těšit na to, jak se k tématu postaví například Weronika Gogola z Polska, autorka knihy *Ufo nad Bratislavou*, jak vnímá téma maďarsko-slovenských vztahů Diána Marosz, autorka dvojjazyčné knihy pro děti, nebo jakou reflexi mnohonárodnostního prostoru Vojvodiny přinese Roland Orcsik ze Segedínu.

Sudety jako velké české téma jsou v hledáčku několika autorů: David Bátor, Michal Grac, Ondřej Hložek, Patrik Linhart a Alexandr Pech píšou texty o tamějších zapomenutých a opuštěných místech. Hlučínsko a jeho prajzština vzpomene Petr Čichoň. Nebudou chybět ani debaty na téma literární zkušenosti hranice pohledem literárních vědců z Polska a České republiky. A samozřejmě na přetřes přijde i Těšínské Slezsko, o němž píše ve své knize *Řezany świat* nedávno vydané v českém překladu v Protimlůvu také polský publicista a prozaik Adam Miklasz.

Vítejte na ProtimlůvFestu 2025.

Jiří Macháček

Dear friends,

this year's festival edition is dedicated to the theme of the literary experience of the border. That Ostrava itself represents such a borderland in today's open society is more than evident, and that the nearby Český Těšín or Cieszyn stands as a border town par excellence hardly needs mentioning...

By organizing the festival, we also wish to pose a question we asked respondents in the survey for the September issue of Protimlův 3/2025: "What do borders and borderlands mean to you or your field of interest?" It will surely be fascinating to observe, through discussions and readings, what is inherently native to such a borderland environment – and, conversely, what feels foreign to it and therefore feels out of place. Stories from the past will undoubtedly come to the fore, offering fresh perspectives on our present situation as we face new circumstances.

*But the questions tied to the experience of the border are many – which is precisely why it will be so interesting to see how the theme is approached by, for instance, Weronika Gogola from Poland, author of *Ufo nad Bratislavou*; how Diána Marosz, author of a bilingual children's book, perceives the topic of Hungarian-Slovak relations; or what kind of reflection on the multiethnic space of Vojvodina will be offered by Roland Orcsik from Szeged.*

*The Sudetenland is in the sights of several authors: David Bátor, Michal Grac, Ondřej Hložek, Patrik Linhart, and Alexandr Pech write about forgotten and abandoned Sudeten sites. Petr Čichoň will reflect on the Hlučín region and its Prajzština dialect. There will also be discussions on the literary experience of the border, viewed through the lens of literary scholars from Poland and the Czech Republic. And of course, Cieszyn Silesia will come under scrutiny as well – Polish journalist and prose writer Adam Miklasz explores it in his book *Řezany świat*, recently published in Czech translation.*

Welcome to ProtimlůvFest 2025.

Jiří Macháček

Program

středa 22. října

Studio G

17.00

Protimluvná trachta

Josefína Ptáčková | CZ ___ Viktorie Pražáková | CZ ___
Michael Johan Ventura | CZ

Autorské čtení a beseda. Přijďte si poslechnout, jakými tématy žije současná poezie. Pořad věnovaný mladým, ale přesto již zavedeným moravskoslezským tvůrcům. Uvádí Petr Ligocký ___

18.30

Potom zhasni

Jan Kunze | CZ

Autorské čtení a beseda. Lídr hudebních kapel, básník a textař představí výběr svých básní, číst bude hlavně ze své zatím poslední básnické knihy *Potom zhasni* ___

19.30

Slovensko polským očima

Weronika Gogola | PL

Polská prozaička a překladatelka působící i na Slovensku představí ukázkou z chystaného románu *Berlen?*. Řeč přijde i na její knihu *Ufo nad Bratislavou*. Moderuje Petr Ligocký ___

20.30

Žánrové hranice v hudbě

koncert Munroe | CZ

Přijďte se ztratit mezi hudebními žánry na koncert kapely Munroe – muzikantského dua Jana Kunzeho a Vladimíra Jaškeho. Jejich hudba osciluje mezi tribálními rokenrolem, hypnotickým groovem a výrazným riffem, kde se jednoduchost střetává s rafinovaností. Pro Munroe je navíc typická temná vizuální poetika a precizně stylizované černobílé videoklipy, které podtrhují atmosféru jejich tvorby ___

Wednesday 22 October

Studio G

5.00 pm

Protimluv salon

Josefína Ptáčková | CZ ___ Viktorie Pražáková | CZ ___
Michael Johan Ventura | CZ

Author readings and a discussion. Come and listen to the themes that shape contemporary poetry. A program dedicated to young yet already established writers from the Moravian-Silesian region. Hosted by Petr Ligocký ___

6.30 pm

Then Turn Off the Light

Jan Kunze | CZ

The frontman of several music bands, poet, and lyricist will present a selection of his poems, reading primarily from his most recent poetry collection, *Potom zhasni* (Then Turn Off the Light) ___

7.30 pm

Slovakia through Polish eyes

Weronika Gogola | PL

Author reading and discussion A Polish author and translator based in Slovakia will present an excerpt from her upcoming novel *Berlen?*. Hosted by Petr Ligocký ___

8.30 pm

Genre boundaries in music

the concert Munroe | CZ

Immerse yourself in a blend of musical genres at the concert by Munroe – the musical duo of Jan Kunze and Vladimír Jaške ___

Galerie Díra

16.00

Slovensko-maďarské vztahy jako dětský příběh

Diána Marosz | HU

Nahlédnutí do problematiky slovensko-maďarských vztahů skrze dětský příběh *Benóke a Hanga, dvojjazyční súrodenci*. Autorské čtení a beseda. Moderuje překladatelka Marta Pató

Studio G

17.00

Řezaný świat Těšínského Slezska

Adam Miklasz | PL

Kniha *Řezaný świat* nás provede po obou stranách česko-polské hranice, po obou březích řeky Olše. Polský prozaik i novinář vypráví v tomto svém osobním průvodci nejen o Češích i Polácích, ale především o všech lidech, kteří žijí a mluví „ponašymu“. Besedu v češtině za účasti překladatele autorova díla Jiřího Nováka moderuje Michal Przywara

18.00

Narodit se ve Vojvodině

Roland Orcsik | HU

Beseda s básníkem, prozaikem a maďarským překladatelem z postjugoslávských jazyků. Z maďarštiny tlumočí Robert Svoboda, moderuje Marta Pató

19.00

Rodinné animozity, stáří i nemoci, drsné dospívání...

Ivana Gibová | SK

Setkání s prozaičkou Ivanou Gibovou nad její prózou *Babička*®, za níž získala nejvýznamnější slovenskou literární cenu Anasoft litera. Moderuje překladatel autorčina díla do češtiny Miroslav Zelinský

20.00

Lilith v dnešní době

Miklós Forgács | HU

Ztělesnění mytické Lilith v dnešní ženě. Představení inscenace, která získala cenu Dosky 2024. Autorské čtení a beseda. Moderují Marta Pató a Attila Pató. Beseda proběhne v češtině a slovenštině

Antikvariát a klub Fiducia

17.00

Divoká poezie

vs. dobrodružná a poetická próza

Ondřej Cikán | AT Ondřej Hložek | CZ

Autorské čtení a beseda. Moderuje publicista a editor Martin Jiroušek

18.00

Hranice a jejich překračování

jako společenské tabu i rozšiřování vědomí

Ingeborg Fialová-Fürstová | CZ

Martin Jiroušek | CZ

Moderovaná diskuse s překladatelkou a germanistkou Ingeborg Fialovou-Fürstovou a filmovým kritikem a specialistou na žánr hororu Martinem Jirouškem o díle Hannse Heinze Ewerse, prvním románu o tranzici pohlaví *Nalezené ptáče Fundvogel*, vydaném v Protimluvu v roce 2023 v českém překladu. Diskusi moderuje Jan Malura z Ostravské univerzity

19.30

Zkušenost hranice v literatuře a umění

Petr Hrtánek | CZ Karolina Pospiszil | PL

Debaty na téma reflexe zkušenosti hranice (ale i pohraničí) v literatuře a umění. Diskutovat budou literární vědec Petr Hrtánek z Ostravské univerzity a Karolina Pospiszil, literární vědkyně a překladatelka z češtiny do polštiny ze Slezské univerzity v Katovicích. Debatu moderuje Jan Malura

Galerie Díra

4.00 pm

Slovak-Hungarian relations as a children's story

Diána Marosz | HU

An exploration of Slovak-Hungarian relations through the children's story **Benôke and Hanga, bilingual siblings**. Author reading and discussion. Hosted by translator Marta Pató __

Studio C

5.00 pm

Řezaný svět of the Cieszyn Silesia region

Adam Miklasz | PL

Adam Miklasz's **Řezaný svět** takes us along both sides of the czech-polish border, tracing the banks of the Olza river. As both a prose writer and journalist offers a personal guide to the lives of Czechs, Poles, and above all, those who speak "ponašymu". The event, held in czech, is moderated by Michal Przywara __

6.00 pm

Born in Vojvodina

Roland Orcsik | HU

A discussion with poet, prose writer, and hungarian translator of post-yugoslav languages. Interpreted from hungarian by Robert Svoboda, moderated by Marta Pató __

7.00 pm

Family tensions, aging and illness, the harshness of growing up...

Ivana Gibová | SK

A conversation with prose writer Ivana Gibová about her prose **Babička®**, which earned her Slovakia's most prestigious literary award, the Anasoft litera. The event is moderated by Miroslav Zelinský, translator of Gibová's work into Czech __

8.00 pm

Lilith in the present day

Miklós Forgács | HU

The embodiment of the mythical Lilith in today's woman. A presentation of the stage production that won the 2024 Dosky Award. Author reading and discussion. Moderated by Marta and Attila Pató. The discussion will be held in czech and slovak __

Antikvariát a klub Fiducia

5.00 pm

Wild poetry vs. adventurous and poetic prose

Ondřej Cikán | AT __ Ondřej Hložek | CZ

Author reading and discussion. Hosted by journalist and editor Martin Jiroušek __

6.00 pm

Borders and their crossing - as both a social taboo and a means of expanding consciousness

Ingeborg Fialová-Fürstová | CZ

__ Martin Jiroušek | CZ

A moderated discussion with translator and germanist Ingeborg Fialová-Fürstová and film critic and horror genre specialist Martin Jiroušek on the work of Hanns Heinz Ewers, focusing on **Fundvogel (The Found Bird)** – the first novel to explore gender transition, published in czech translation by Protimluv in 2023. The discussion is moderated by Jan Malura from the University of Ostrava __

7.30 pm

The Experience of Borders in Literature and Art

Petr Hrtánek | CZ __ Karolina Pospiszil | PL

A discussion on how the experience of borders – and borderlands – is reflected in literature and art. The conversation features literary scholar Petr Hrtánek from the University of Ostrava and Karolina Pospiszil, literary scholar and translator from czech into polish at the University of Silesia in Katowice. Moderated by Jan Malura __

Galerie Díra

16.00

Poezie nadevše

Anastasios Pagiaslis | GR koncert Kavurakia | GR

Básník Anastasios Pagiaslis působí jako pedagog na Univerzitě v Nottinghamu a zároveň organizuje Světový básnický festival v Patře v Řecku. K jeho autorskému čtení zahraje kapela řecké tradiční hudby Kavurakia. Pořad ve spolupráci s Řeckou obcí Ostrava

Studio G

17.00

Život na hranici

Patrik Linhart | CZ David Bátor | CZ

Autorské čtení a beseda se severočeským básníkem, performerem a esejistou Patrikem Linhartem a básníkem a prozaikem Davidem Bátorem. David Bátor bude číst ze ztraceného a nedávno objeveného básnického souboru *Sudety a Zdi*, Patrik Linhart uvede krátké texty ze svého souboru *Opárno*. Moderuje Oskar Mainx

18.30

Z literárních soutěží do nakladatelství.

Zapomenuté Sudety

Alexandr Pech | CZ Michal Grac | CZ

Autorské čtení a beseda se zástupci současné mladé básnické generace. Moderuje Oskar Mainx

20.00

Příbit na portál kostelíku

Petr Čichoň | CZ

Oblast tzv. Prajzksa v literatuře a představení románu psaného prajzským dialektem *Idu ten rybník přikryt peřinu*. Beseda se spisovatelem a básníkem Petrem Čichoněm, kterou povede Oskar Mainx

Galerie Díra

4.00 pm

Poetry Above All

Anastasios Pagiaslis | GR
the concert Kavurakia | GR

A meeting with poet, lecturer at the University of Nottingham, and organizer of the World Poetry Festival in Patras. The event will also feature a performance by Kavurakia, a traditional Greek music ensemble affiliated with the Greek Community of Ostrava

Studio G

5.00 pm

Life on the Border

Patrik Linhart | CZ David Bátor | CZ

Author reading and discussion with North Bohemian poet, performer, and essayist Patrik Linhart and poet and prose writer David Bátor. David Bátor will read from *Sudety a Zdi*, a lost and recently rediscovered poetry collection, while Patrik Linhart will present short texts from his collection *Opárno*. Moderated by Oskar Mainx

7.30 pm

From Literary Competitions to Publishing Houses. The Forgotten Sudetenland

Alexandr Pech | CZ Michal Grac | CZ

Author reading and discussion with representatives of the contemporary young generation of poets. Moderated by Oskar Mainx

8.00 pm

Nailed to the church portal

Petr Čichoň | CZ

The region known as Prajzksa in literature and the presentation of a novel written in the Prajzská dialect: *Idu ten rybník přikryt peřinu*. A discussion with writer and poet Petr Čichoň, moderated by Oskar Mainx

Kde se setkáme

Studio G

Chelčického 691/8, 702 00 Moravská Ostrava

Galerie Díra

Tyršova 14, 702 00 Moravská Ostrava

Antikvariát a klub Fiducia

Nádražní 615/30, 702 00 Moravská Ostrava

Na ProtimluvFestu vystoupí:
středa / Wednesday 22. 10. ____
Studio G

Protimluvná trachta
středa 22. 10. ____ 17.00 ____ Studio G

Samozvaný ostravský kavárenský povaleč **Josefína Ptáčková** (*2005, Ostrava) jedenáct let studovala pod vedením Lenky Sedláčkové Literárně-dramatický obor. Je finalistkou prvního ročníku Literární soutěže Jiřího Červeny a součástí sborníku *Básnická Pecka* (Vesnické sídlo, 2023). Spolu s Viktorií Pražákovou pořádá čtení nejmladší generace ostravských autorů*ek *My, PSANCI POEZIE*, které mělo debut v prosinci roku 2023. Je také spoluautorkou inscenace *Otevírám oči* složené právě z poezie mladých autorů Ostravska. Publikovala v revui *Prostor*, *Protimluv* nebo studentském časopise *Spiritus*.

VIKTORIE PRAŽÁKOVÁ

Protimluvná trachta

středa 22. 10. 17.00 Studio G

Viktorie Pražáková (*2006, Ostrava) je studentkou oboru Činoherní režie-dramaturgie na pražské DAMU. Věnuje se různým formám umění. Její audiovizuální reportáž *Uvěřit* byla vystavena v ostravské Galerii PLATO, její texty byly zveřejněny v revue *Protimluvná* a ve studentském časopise *Spiritus*. Společně s Josefínou Ptáčkovou založila projekt *My, PSANCI POEZIE*, v rámci kterého vzniklo divadelní představení *Otevírám oči* složené z poezie mladých autorů z okolí Ostravy a jehož součástí bylo i několik autorských čtení spojujících nejmladší generaci ostravských básníků.

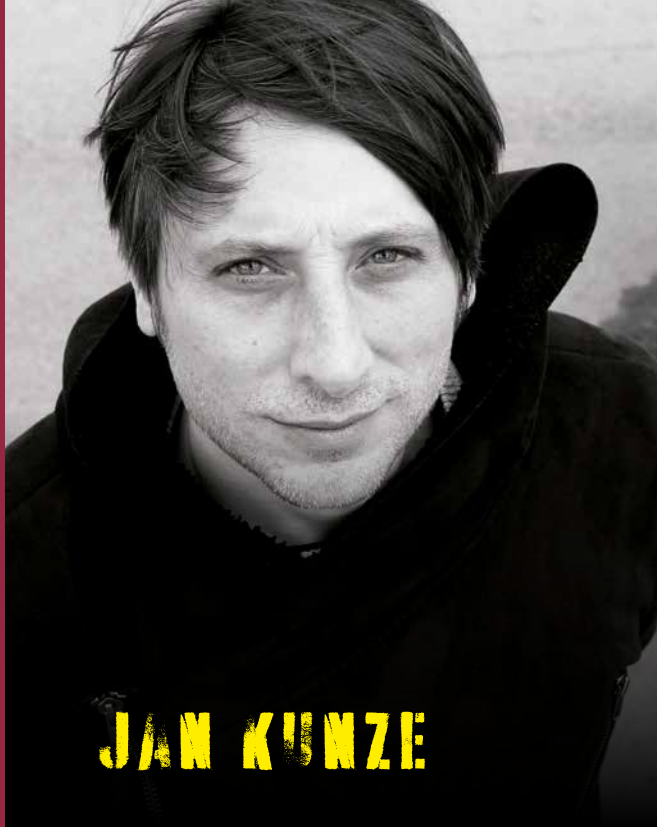

MICHAEL JOHAN VENTURA

Protimluvná trachta

středa 22. 10. 17.00 Studio G

Michael Johan Ventura (*1999, Ostrava) je básník, písničkář a překladatel. Vystudoval polonistiku a nederlandistiku na FF UP v Olomouci. Aktuálně studuje magisterský obor Polština pro překlad a tlumočení na FF OU. V minulosti byl publikován v časopisech *Host*, *Tvar*, v deníku *Ostravan* nebo v *Nedělní chvílce poezie*. Moderuje literární pořad *Večer s poezií* v ostravské Komůrce a podílí se na rozvoji kulturního života v rodném městě. Venturova práce bývá označována za transmediální poezii, která reflektuje jazyk a realitu postinternetové doby. Vedle psaní se také věnuje hudbě – od rapových počátků přešel k folku.

Potom zhasni
středa 22. 10. __ 18.30 __ Studio G

Jan Kunze (*1976, Opava) je básník, textař, zpěvák, kurátor, dramaturg a vášnivý cestovatel. V roce 2006 spoluzaložil nakladatelství Perplex. Spolu s hudebně-recitačním projektem natočil album *Hlavně nepanikař!*. Za svou nejnovější básnickou sbírku *Potom zhasni* obdržel Cenu Jantar v kategorii literatura. Od roku 2021 působí jako ředitel Centra současného umění EPOI v Trutnově a zároveň kurátoruje výstavní program galerie UFFO. Je dramaturgem literárně-hudebního festivalu *Lunapark v hlavě* a stojí v čele hudebních kapel KOFE-IN a Munroe. Ve své současné tvorbě se zabývá literárním zpracováním deníkových záznamů z cest po více než 65 zemích světa.

Slovensko polskýmá očima
středa 22. 10. __ 19.30 __ Studio G

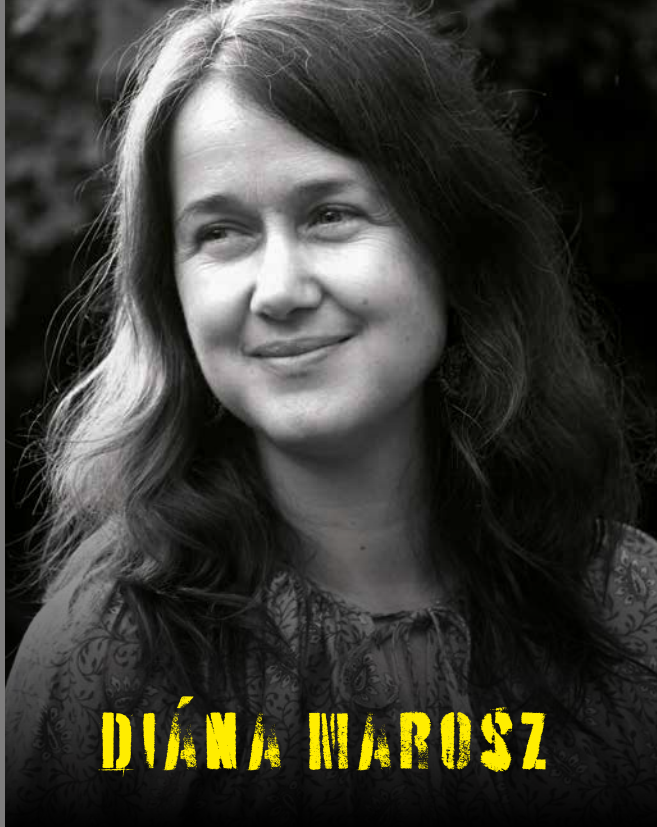
Weronika Gogola (*1988, Nowy Sacz) byla za svou biografickou prózu *Po troškách* (Větrné mlýny, 2019) nominována na řadu ocenění, z nichž získala Cenu Conrada. Její dílo je překládáno do francouzštiny, slovenštiny, češtiny a srbštiny. Vydala také esejistickou knihu o Slovensku *Ufo nad Bratislavou* (Absynt, 2022). Pravidelně přispívá do portálu *Notatnik Literacki* a slovenského *Denníku N*.

Žánrové hranice v hudbě
středa 22. 10. __ 20.30 __ Studio C

Munroe je dvoučlenná indierocková formace, kterou tvoří Jan Kunze a Vladimír Jaške. Kapela vznikla v roce 2014 z přetlaku hudebních nápadů a potřeby tvořit jinak – s vlastním rukopisem a bez žánrových šablon. Ještě téhož roku vydala debutové album *Z čistého nebe*, na kterém se podíleli Kay Buriánek (Sunshine, FVTVRE) a losangeleský producent Bernd Burgdorf. Jejich hudba osciluje mezi tribálním rokenrolem, hypnotickým groovem a výrazným riffem, kde se jednoduchost střetává s rafinovaností. Pro Munroe je navíc typická temná vizuální poetika a precizně stylizované černobílé videoklipy, které podtrhují atmosféru jejich tvorby.

čtvrtek / Thursday 23. 10. __
Galerie Díra __ Studio C

Slovensko-maďarské vzťahy jako detský príbeh

čtvrtok 23. 10. __ 16.00 __ Galerie Dóra

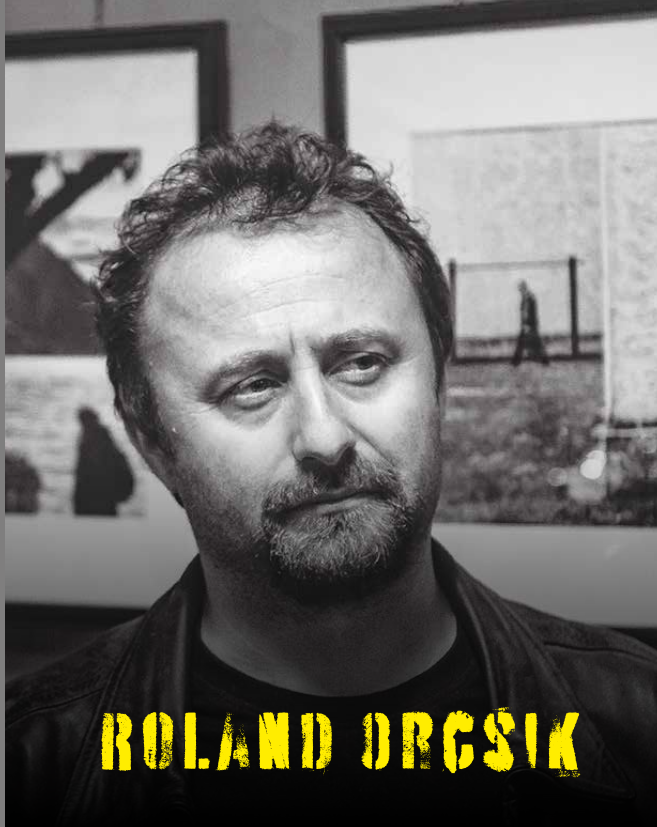
Diána Marosz (Budapešť) prožila 18 let života na severu Slovenska, dnes pôsobí v Maďarsku jako učiteľka hudobní výchovy a slovenštiny. Živí se jako překladatelka, spisovatelka a hudebnice. Ze slovenštiny přeložila do maďarštiny například dílo historika Romana Holce *Trianon – triumf a katastrofa* (2020). Jako blogerka se věnuje slovensko-maďarským souvislostem. Debutovala pohádkovou knihou *Benőke a Hanga, dvojjazyční súrodenci* (2021). Na podzim jí vyjde povídková kniha *Odkiaľ cesta ďalej nevedie*.

Řezaný świat Těšínského Slezska

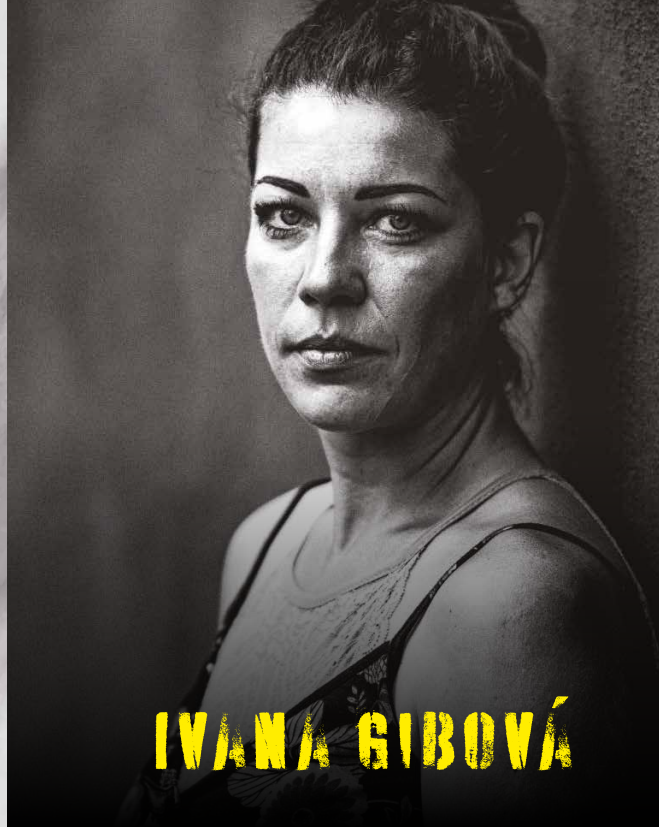
čtvrtok 23. 10. __ 17.00 __ Studio G

Adam Miklasz (*1981, Krakov) je polský prozaik, publicista, fejetonista a scenárista. Studoval bohemistiku na Jagellonské univerzitě, fascinuje ho střední a východní Evropa a Balkán, s oblibou se toulá po městech a rád hraje i sleduje fotbal. Pochází z Krakova, duchovně je spjat s Podkarpátím a už roky žije v Těšíně, kde je mu dobře. Vydal knihy *Polska szkoła boksu* (2009), *Ostatni mecz* (2012) a *Wszyscy jesteśmy foliarzami!* (2021).

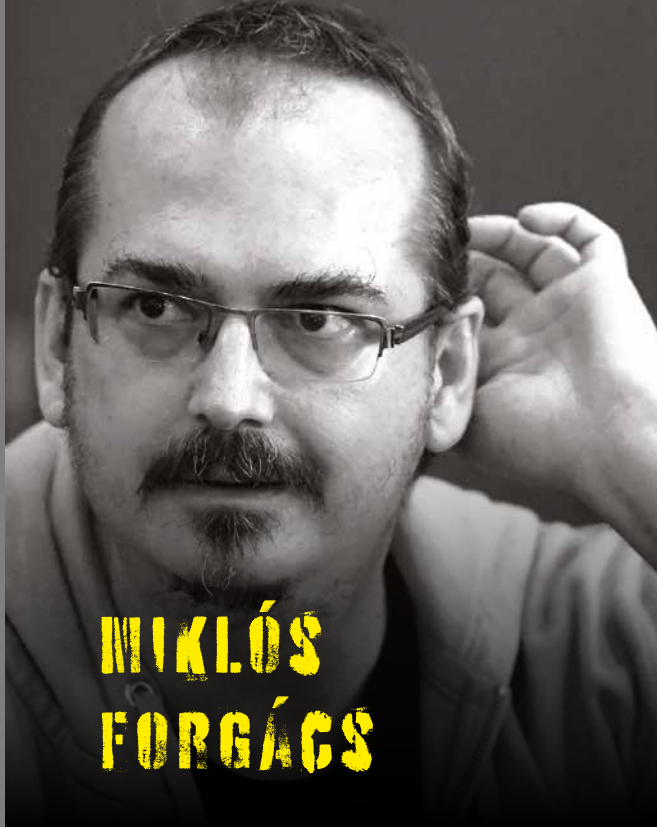
Narodit se ve Vojvodině
čtvrtek 23. 10. __ 18.00 __ Studio G

Roland Orcsik (*1975, Becse) žije od roku 1992 v Maďarsku. Působí na Segedínské univerzitě na Ústavu slavistiky. Je jedním z editorů literárního měsíčníku *Tiszatáj*. Píše poezii, prózu, literární kritiky a překládá do maďarštiny z postjugoslávských jazyků. Zabývá se vztahy a kontakty mezi Maďarskem a zeměmi bývalé Jugoslávie. První román *Phantomcommando* mu vyšel v roce 2016. Jeho díla se překládají do arabštiny, češtiny, angličtiny, francouzštiny, chorvatštiny, řečtiny, němčiny, rumunštiny, slovenštiny, slovinštiny, španělštiny a srbštiny.

**Rodinné animozity, stáří i nemoci,
drsné dospívání...**
čtvrtek 23. 10. __ 19.00 __ Studio G

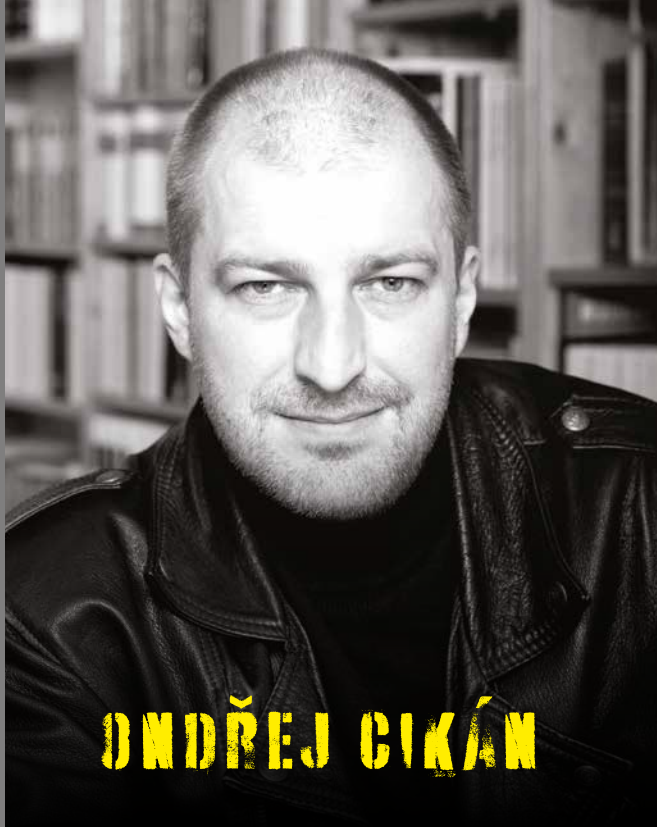
Ivana Gibová (*1985, Prešov) vystudovala slovenský jazyk a literaturu na Filozofické fakultě Prešovské univerzity. Debutovala sbírkou povídek *Usadenina* (2013), po níž následovaly prozaické knihy *Bordeline* (2014) a *Barbora, boch & katarzia* (2016, v roce 2018 česky). Za poslední jmenovanou prózu byla v roce 2017 nominována na cenu Anasoft litera. Nominaci na tuto cenu získala také s knihou *Eklektik Bastard* v roce 2021 a v roce 2023 rovněž s prózou *Babička®*, která následně Anasoft literu vyhrála. Za tentýž titul získala autorka také Cenu Nadácie Tatra banky za umění 2024. Je rovněž laureátkou Ceny René.

Lilith v dnešní době
čtvrtek 23. 10. ____ 20.00 ____ Studio C

Miklós Forgács (*1973, Šahy, Slovensko)
je slovensky a maďarsky píšící dramatik,
dramaturg a režisér. Na VŠMU v Bratislavě
vystudoval režii. Hru *Krajina nepokosených
lúk*, kterou napsal pod pseudonymem Mikuláš
Hoblina Šahanský, uvedlo Divadlo Pôtoň
a následně adaptoval Slovenský rozhlas.
V současnosti působí jako dramaturg v Divadle
Thália v Košicích. Do maďarštiny překládá
divadelní hry současných slovenských
a českých autorů. Za textovou předlohu
inscenace *Lilith* Městského divadla v Žilině
v režii Eduarda Kudláče získal cenu Dosky 2024
za mimořádný počín v činoherním divadle.
V maďarštině mu vyšly i dvě básnické sbírky.

čtvrtek / Thursday 23. 10. ____
Antikvariát a klub Fiducia

**Divoká poezie
vs. dobrodružná a poetická próza**
čtvrtek 23. 10. 17.00 Antikvariát a klub
Fiducia

Ondřej Cikán (*1985, Praha) žije od roku 1991 ve Vídni. Vystudoval latinu a starořečtinu, pracuje jako německy i česky píšící autor, překladatel, režisér a ředitel nakladatelství Kétos, zaměřeného na překlady českých poetických klasiků do němčiny. V roce 2023 obdržel Rakouskou státní cenu za literární překlad. Přeložil např. *Máj* Karla Hynka Máchy či *Krvavý román* Josefa Váchala. Cikánův román *Menandros & Thaïs* byl zfilmován v česko-rakouské koprodukcí. Vedle své literární činnosti vyučuje na gymnáziu latinu a skládá hudbu. V roce 2026 vyjde Cikánova sbírka *Nová časomíra*.

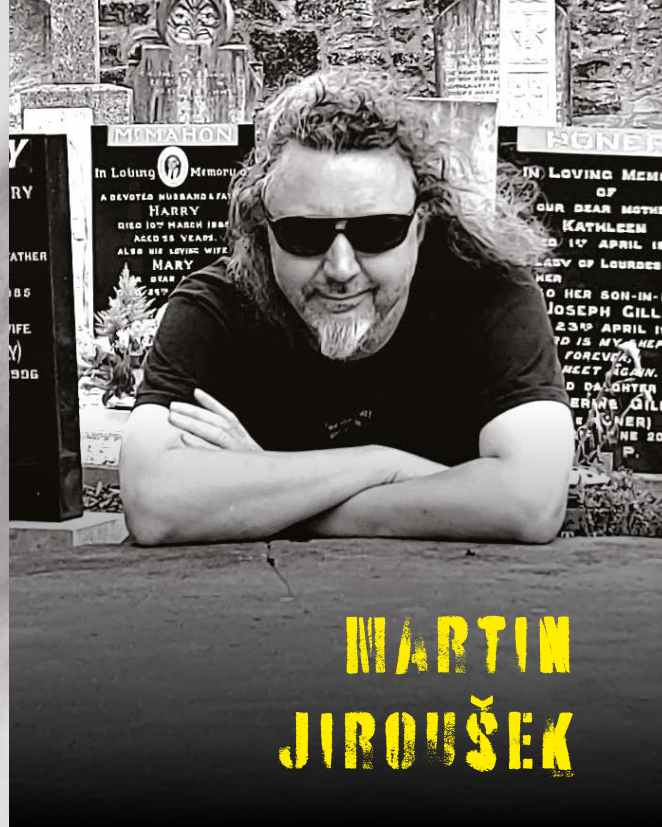
**Divoká poezie
vs. dobrodružná a poetická próza**
čtvrtek 23. 10. 17.00 Antikvariát a klub
Fiducia

Ondřej Hložek (*1986, Opava) je básník, literární kritik a pořadatel kulturních akcí se zaměřením na literaturu. Vystudoval obor Česká literatura na Slezské univerzitě v Opavě. Pracoval na různých pozicích. Od roku 2022 je asistentem pedagoga na základní škole. Vydal řadu knih, naposledy sbírku básní *Schieferfelder* (Milan Hodek, 2024) a novelu *Asi jsme cestou něco ztratili* (Petr Štengl, 2022). Pořádá na Opavsku kulturní akce se zaměřením na literaturu (v současnosti *Beatová čtení v Herrengasse*, dříve *Básnické hlasy*, *Literární Myslivna*, *Open Air Happening Vikštejn aj.*). Je členem Asociace spisovatelů.

**Hranice a jejich překračování jako
společenské tabu i rozšiřování vědomí**
čtvrtek 23. 10. __ 18.00 __ Antikvariát a klub
Fiducia

Germanistka a překladatelka **Ingeborg Fialová-Fürstová** (*1961, Frýdek-Místek) emigrovala v roce 1987 do SRN, kde pracovala na Univerzitě v Saarbrückenu, a to zejména v centru pro výzkum díla Roberta Musila. S nakladatelstvím Protimluv spolupracovala na preromantické knize *Fantasmagoriana* (2021). Věnuje se především expresionismu, pražské a moravské německy psané literatuře a německému romantismu. V roce 1992 se vrátila na Univerzitu Palackého, kde založila Katedru judaistických studií a vedla Katedru germanistiky. Do češtiny mj. přeložila Ewersovo *Nalezené ptáče Fundvogel* (2023), ale také magický román Franze Spundy *Bafomet*.

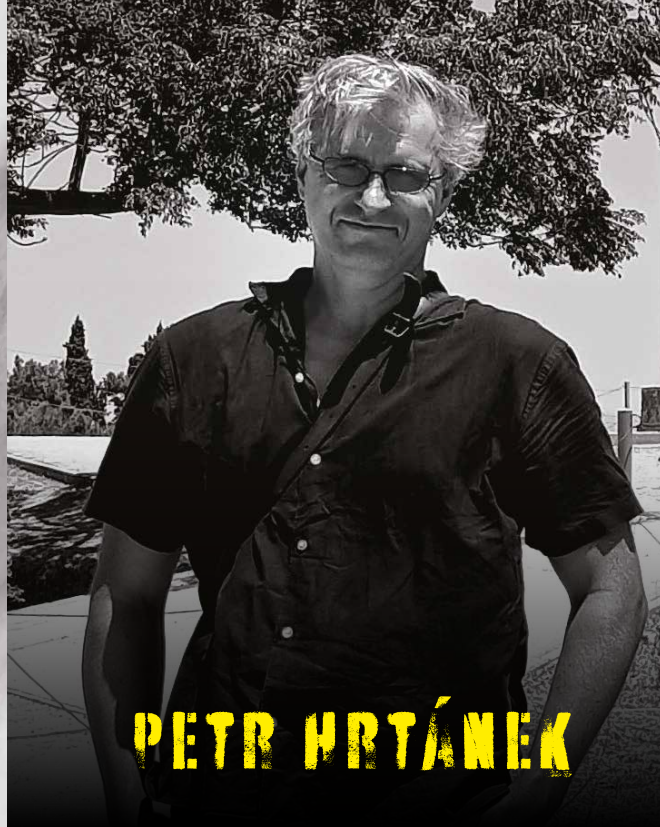
**Hranice a jejich překračování jako
společenské tabu i rozšiřování vědomí**
čtvrtek 23. 10. __ 18.00 __ Antikvariát a klub
Fiducia

Martin Jiroušek (*1972, Havířov) absolvoval obor Teorie a dějiny dramatických umění na UP v Olomouci. Spolupracoval s filmovými festivaly i kulturními institucemi, přednášel na univerzitách v Brně, Olomouci, Opavě a Ostravě. Píše články pro *MF Dnes*, provozuje antikvariát a přednáší o vztahu filmu a literatury. Pod hlavičkou Protimluvu připravil publikaci o hororu v českých zemích *Černý bod* (2015), inicioval antologii *Fialovi d'ábli* (2020) a je autorem konceptu knihy německých strašidelných pověstí z 19. století *Fantasmagoriana* (2021). K vydání připravil *Dáblovy knihy* (2022) a vytvořil koncept knihy *Nalezené ptáče Fundvogel* (2023).

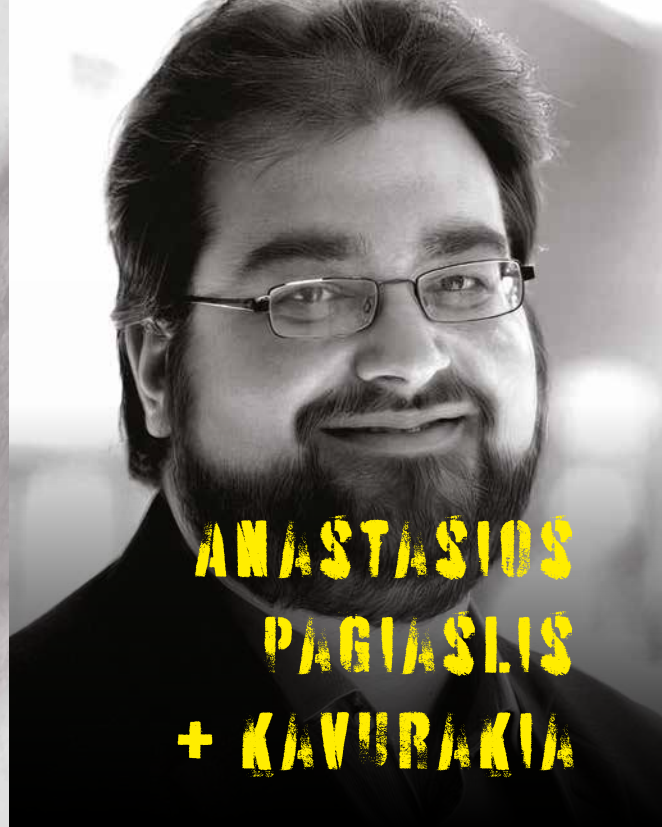
Zkušenost hranice v literatuře a umění
čtvrtek 23. 10. __ 19.30 __ Antikvariát a klub
Fiducia

Karolina Pospiszil je literární vědkyně, působí na Slezské univerzitě v Katovicích (Polsko). Zabývá se transkulturní a pohraniční literaturou, zejména současnou literaturou Horního Slezska. Realizuje grant Polského národního centra pro výzkum zaměřený na slezské literární pole s názvem *Community-creating Power of Text. Upper Silesian Literature 1989–2023*. Příležitostně překládá z češtiny knihy spojené se Slezskem – například od Evy Tvrdé, Anny Malchárkové či Kamily Hladké. V roce 2024 byla členkou Rady slezského jazyka.

Zkušenost hranice v literatuře a umění
čtvrtek 23. 10. __ 19.30 __ Antikvariát a klub
Fiducia

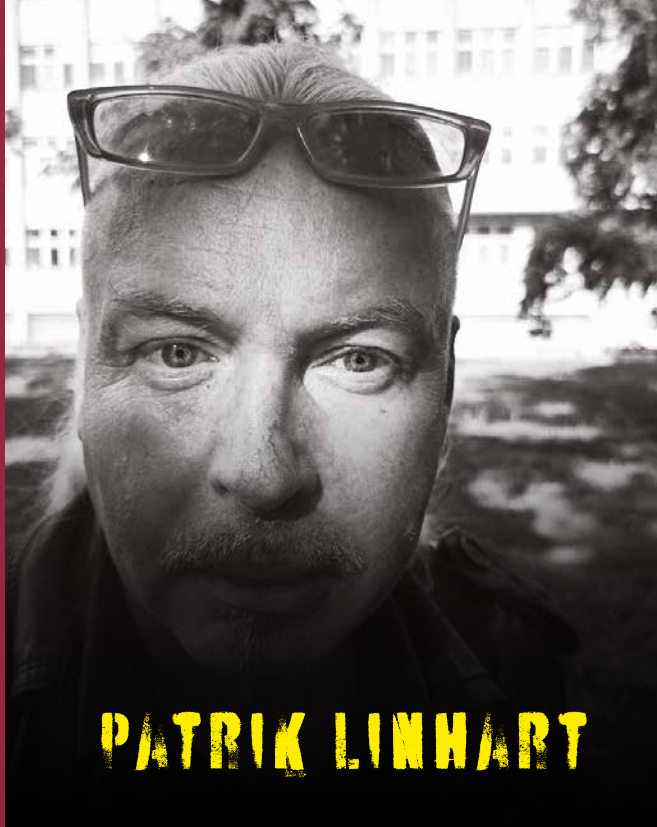
Petr Hrtánek (*1972, Karviná) působí jako vyučující na Katedře české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Badatelsky se dlouhodobě zabývá novější českou prózou a problematikou literárních žánrů. Narodil se v Karviné-Ráji, tedy zhruba dva kilometry od státní hranice, což jako by osudově předznamenalo jeho celoživotní sklon překračovat – byť ne vždy úspěšně a ne vždy legálně – meze všeho druhu.

pátek / Friday 24. 10. ____
Galerie Díra ____ Studio G

**Poezie nadevše +
kapela řecké tradiční hudby Kavurakia**
pátek 24. 10. ____ 16.00 ____ Galerie Díra

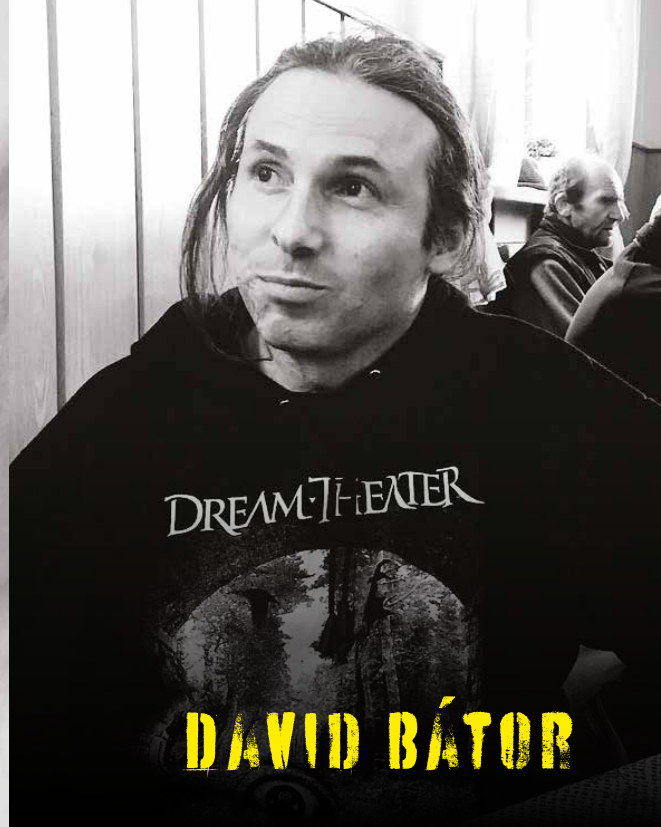
Anastasios Pagiaslis (*1982, Cholargos, Attika)
studoval v Řecku, v Rakousku, Maďarsku
a Velké Británii. Na Univerzitě v Nottinghamu
působí jako asistenční profesor. Píše
v řečtině a v angličtině. V roce 2023 vyšla
jeho první básnická sbírka *Άγουρος* (Zelený).
Nemá oblíbeného básníka, ale vyzdvihuje
jednu z nejvýznamnějších řeckých básní
Svobodní obléhaní (*Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*)
Dionysia Solomose. Má oblíbené dvojverší,
jehož autorem je básník Dimitris Mouzakis:
„Whatever I loved was poetry – otherwise,
I could not have utter'd it.“ (Všechno, co jsem
miloval, byla poezie – jinak bych ji nemohl
vyjádřit.)

Život na hranici

pátek 24. 10. 17.00 Studio C

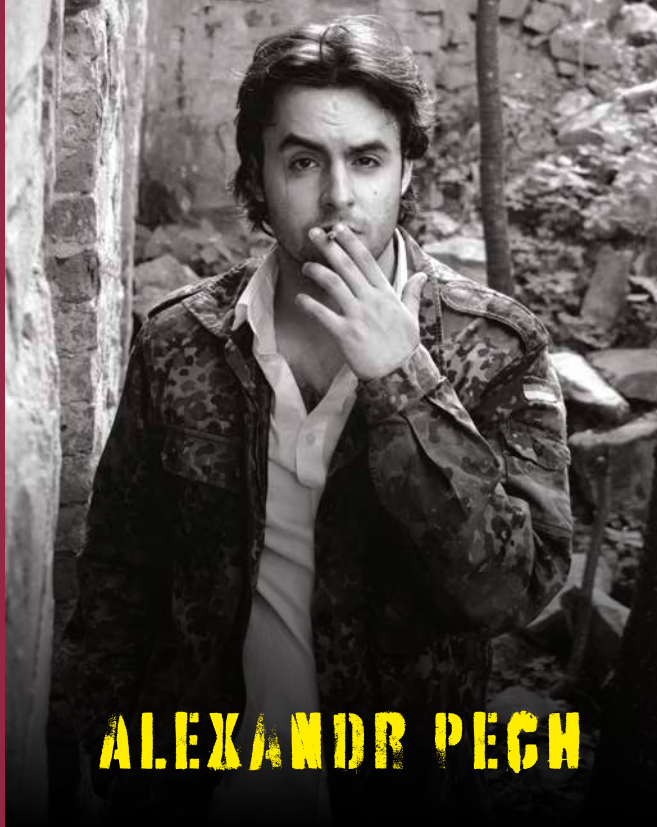
Patrik Linhart (*1975, Duchcov), také známý jako Lux von Dux, Pavel Jazyk, Albert Krásno a Patrik Vetrugin, je básník, esejista, výtvarník a překladatel. Je zakladatelem Vědeckého studia Stará milenka a člen radikálního baletu Vyžvejklá Bambule. Pořádá autorská čtení v Teplicích. Aktuálně vydává v nakladatelství Větrné mlýny knížku *Podzemní princ a jiné texty* (to nejlepší od Linharta z let 1994–2024), v nakladatelství Malvern knihu o vztahu poezie a malířství *Vetruginova země – obrazy spatřené* a v nakladatelství Maťa komentovanou antologii 28 britských a severoamerických autorů strašidelných příběhů *Hosty vítejte v noci*.

Život na hranici

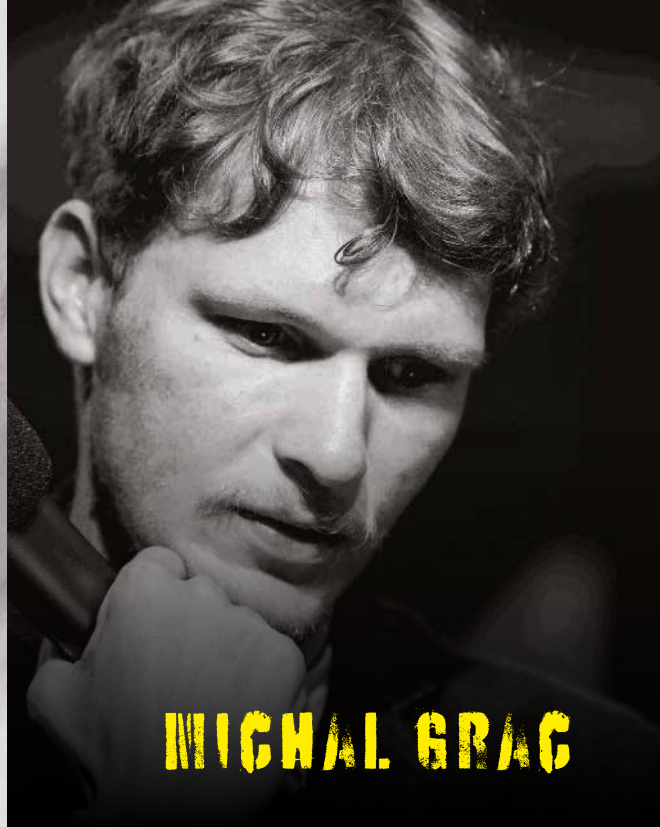
pátek 24. 10. 17.00 Studio C

David Bátor (*1974, Opava) je básník, prozaik, výtvarník, organizátor kulturních festivalů, rockový a metalový fanoušek. Publikoval v časopisech *Host*, *Protimluv*, *Revolver Revue*, *Tvar*, *Weles*, *H_aluze*, *Psí víno*, *Artikl*, *Antilistí* aj. Jeho básně vyšly v antologiích *Briketa: Ostravská poezie a poezie v Ostravě 1894–2013* (2014) a *Šnyt: pivo v poezii a poezie v pivu* (2024). Působí jako redaktor kulturního deníku *Ostravan* se zaměřením na hudební styly rock a metal. K vydání připravuje svou jedenáctou básnickou sbírku s názvem *Básně z cest*. Další jeho sbírky jsou např. *Kukly slov* (2004), *V kraji dvou židlí* (2008), *Hrubá zeď slova* (2016), *Rozhraní* (2019), *Záznamy bdělých snů* (2024).

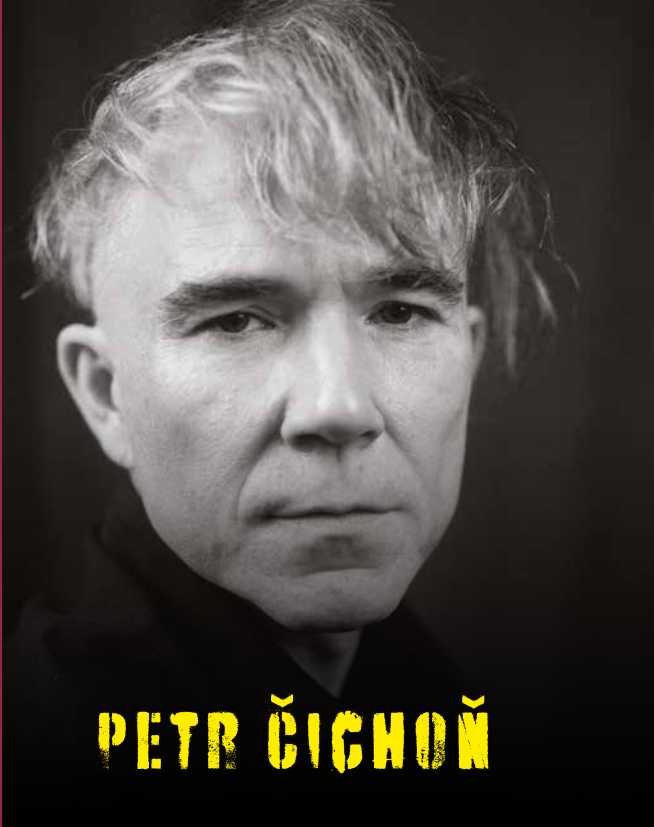
**Z literárních soutěží do nakladatelství.
Zapomenuté Sudety**
pátek 24. 10. __ 18.30 __ Studio G

Alexandr Pech (*2002, Děčín) píše a překládá texty z francouzštiny a polštiny. Byl oceněn v několika celostátních literárních soutěžích (např. Hořovice Václava Hraběte, finalista Literární soutěže Františka Halase). Své básně publikoval například ve *Tvaru*, *Protimluvu* či *Prostoru*. Debutoval knihou *Hansiáda*, která se dostala i na seznam nominací Magnesie Litery. Pochází z Děčína, nyní žije a studuje v Praze.

**Z literárních soutěží do nakladatelství.
Zapomenuté Sudety**
pátek 24. 10. __ 18.30 __ Studio G

Michal Grac (*1995, Ostrava) je ostravský básník se slovenskými kořeny. Profesionálně působí ve vodárnách, kde vyhledává skryté úniky vody. Roku 2023 se stal finalistou Literární soutěže Františka Halase. Své básně publikoval mj. v časopise *Host*, v kulturním deníku *Ostravan*, v magazínu *Harakiri Czurakami* a na webu *Nedělní chvilka poezie*. Pravidelně vystupuje na literárních čteních, zaujme často surovým a výbušným přednesem. Momentálně připravuje sbírku *Obecní ampliony* rámovanou sudetskou krajinou.

Přibít na portál kostelíku
pátek 24. 10. 20.00 Studio G

Petr Čichoň (*1969, Ostrava) je spisovatel a básník pocházející z Hlučínska, nyní žije v Brně. Pracoval jako redaktor literárních časopisů a nakladatelství Votobia, Host a Vetus Via, nyní vlastní architektonický ateliér. Vydal básnické sbírky *Chilia* (1995), *Villa diabolica* (1998) a *Pruské balady/Preussische Balladen* (2006). Na ty navázal sbírkou *Borderline Frau* (2021). Byl navržen na Drážďanskou cenu lyriky a za prózu *Slezský román* (2011) nominován na Cenu Josefa Škvoreckého. V roce 2020 vydal román *Lanovka nad Landekem* psaný prajzkým dialektem, který stejně svérázně využívá i v aktuálním románu *Idu ten rybník přikryt peřinu* (2025).

Čítanka ProtimluvFestu

Josefina Ptáčková

Jsem dítě konzumu
věřím
v supermarketového Ježíše
a v Evinu nevinu
v horečkách se modlím
k nekonečnu
Vánoce slavím ateisticky
ze zvyku
svatozář nenosím
jen v neděli
Narozdíl od jiných
slyším děti
jak se ptají pana faráře
proč?

Voniš jako asfalt po dešti
řekla ti
po chvíli váhání
bylo ráno po bouřce
a ve vzduchu byla cítit arogance blesku
bylo ráno
uši jste měli obě zalehlé zvuky hromu
seděla vedle tebe na parapetu
u otevřeného okna
bylo to právě
to poslední ráno
poslední bouře
poslední déšť
který ti tekł po tváři
voniš jako asfalt po dešti
zní ti po ránu v zalehlých uších

Viktorie Pražáková

jestli budu dál žít, zemřu

jestli budu dál žít, zemřu
a nic se nebude rovnat nádechu a výdechu
nic už nenahradí kůru stromů
modrou a khaki zelenou

jestli budu dál žít, zemřu
zarostou do země i moje nové boty
strach prostě nebude existovat
neuvidím ani tmu

jestli budu dál žít, zemřu
bude mě agresivně tvarovat pozůstalý svět
na základě svého uvážení
a jen podle svých pravidel

jestli budu dál žít, zemřu
nevyhnutelně vždycky spadnu
můj nejdelší výdech
a moje zkáza

Michael Johan Ventura

PŘÍVOZ

přišel do zmrzlinárny a zvolil cestu násilí
dva kopečky ran pěstí prosím
všechno je dobrý
tady v Přívoze holt můžeš být sám sebou
tak moc sám sebou
že jsou pak z tebe někteří v okolí
vyloženě nesví

Jan Kunze

zase někam jedu

to je ta má prázdnota
dopravního polosnění
hodiny přežvýkaných myšlenek
promarněný čas transportní samoty
zoufale bezútěšné v každé roční době
pluju vesnicemi a městy
plavím se loukami poli a lesy
všude kolem je jiný nepoznaný život
na břehu cesty jsem zahlídnul zázrak
ale nemám čas zastavit

o nás

jsme typická nukleární rodina
vydaná napospas otevřenému prostoru možnosti
vratký základ rozpadajícího se státu
naš pomník bude skvostný
ty téměř nahá
zakrytá jen mokrou draperií
hledáš cosi v trávě
snad ztracené klíče
kompaktně schoulená
já v civilních šatech
působím skličujícím dojmem
naše dcera
mozaika našich pohledů na věc
reliéf námi viděné skutečnosti
abstrahovaná figurace

Weronika Gogola / přeložila Soňa Filip

Oko v těle ryby umírá jako poslední

„Jalavante! Jalavante!“ Rozléhal se křik po celém přístavu. „Jalavante! Jalavante!“ Z doširoka otevřené tlamy trčely řezáky křídové barvy. Prodavač obratně odřezával plátky fialového masa a odděloval je od strunovitých kostí. Rybí zápach se mísil s tím lidským, který vycházel ze stovek obnažených, černými chomáči zarostlých podpaždí, z nichž do světa vybíhaly napjaté paže, které bezvládně spočívaly na hromadách petržele, brambor a cuket. Prsty se otřepaly z kratičké letargie a znovu se dávaly do spěšného běhu a dělaly salta. Nohy klopýtaly o hrnce, jejichž tupá ozvěna sekundovala pronikavému „jalavante“, jako zvuk tympánů v důvěrně známé symfonii vracející se z hlubin paměti. Prsty, stovky prstů, se laskaly s koromity, vanery a perdoniemi jako chapadla obří chobotnice, chapadla s chamtivými výrůstky, dychtícími i po tom nejmenším semínku, po posledním stroužku česneku.

Rychle si uvědomil, že kapitulace je jedinou možnou strategií. Nechal se davem smýkat jednou doprava, podruhé zas doleva, jako bezvládná slaměná figurína, která se pálí při slavnostech vítání jara. Rychlým pohledem přelétl stánky, na nichž byly navršeny hromady oliv, ovoce, bylinek a sypaného koření obestavěného krystalky soli. Stánkaři obratně nořili dřevěné lopatky do hromádek a jejich obsah sypali do papírových pytlíků, které pokládali na velké zelené váhy, jež se kymácely z východu na západ, líně se poddávající tíze závaží, která postávala na miskách vah jako pěšci na šachovnici. Ruce vyrůstající z davu se po nich natahovaly tak rychle, že nebyť tuku kapajícího z pytlů, vinoucího se mezi bosýma nohama v pramíncích mihotavého světla, bylo by těžké určit, zda se právě uskutečnil nějaký obchod. Ale tuk tíhl k zemi, tuk vždycky tíhne k zemi.

(úryvek z knihy *Berlen?*, která vznikla s podporou Tvůrčího stipendia Města Krakov [Stypendium Twórcze Miasta Krakowa])

Benőke a Hanga, dvojjazyční súrodenci**4. kapitola, v ktorej Benőke poprie svoj feferónsky pôvod**

Jedného skorého jesenného rána stál Benőke na dedinskej autobusovej zastávke a čakal na diaľkový autobus. Zrazu videl, ako sa k zastávke blíži podozrivá skupinka. Na ich čele bol Miro, postrach dediny. Miro chodil s Benőkom do škôlky. Už vtedy na seba neustále pútal pozornosť bitkami. Keďže Benőke neskôr nastúpil do školy v meste, so svojim spolužiakom zo škôlky, na ktorého mal zlé spomienky, sa roky nestretol. On teraz „obšťastňoval“ učiteľky v škole v susednej dedine. Je vám asi jasné, že Benőke nebol vôbec šťastný, keď si všimol, že Miro a jeho banda mieria priamo k nemu.

„Počuli sme, že si Feferón!“ obkolesili chalani výhražne Benőkeho. „Aj tvoje priezvisko je feferónske!“

„To nie je pravda!“ bránil sa vyľakaný Benőke.

„Mám kapustniacke meno.“

Pravda je taká, že Benőke neklamal – starý otec, ockov otec, totiž naozaj bol kapustniackeho pôvodu, hoci so svojimi deťmi po kapustniacky nikdy nehovoril.

„Nám sa aj tak zdá, že si Feferón!“ pokračoval výhražne Miro. Okolo Benőkeho sa zužoval kruh.

„Nie som Feferón! Len moja babka je Feferónka!“ dostal zo seba v úzkych Benőke. Ukázalo sa, že to bola dobrá taktika, lebo chalani ho potom nechali na pokoji. S úľavou nastúpil na práve prichádzajúci autobus.

Benőke neskôr porozprával svoje dobrodružstvo mame. Mama dosť posmutnela. „Benőke, drahý môj, ty si poprel svoju mamu?“ spýtala sa. „Nieee,“ bránil sa Benőke: „Len som povedal, že moja stará mama je Feferónka. A ved' je to pravda, nie? To, že nie som Feferón, som povedal len preto, lebo som sa bál, že ma zbijú. Vyzerali celkom tak, akoby sa chceli biť. Prepáč, mama, nechcel som ťa zaprieť!“

(úryvek z knihy *Benőke a Hanga, dvojjazyční súrodenci*, 2021)

Zaolší – prokletý název

Z milionů zeměpisných názvů, kterými definujeme a organizujeme místa na světě, je jen malé procento těch, které posvětily dějiny. Z rozmaru historie, ať už za odměnu, nebo častěji ze zlomyslnosti, získává často obyčejné, nenápadné jméno dvojí význam. Stává se mýtem, symbolem, popkulturním heslem, memem. Milovníky polské historie zahřejí u srdce jména jako Grunwald, Kirchholm, Klušino nebo Raclawice – a přitom jde o zcela nahodilě zapadákovy, které díky nečekanému střetnutí dvou znepřátelených armád před několika sty lety získaly obrovskou slávu a úctu. Trochu jinak je to u Waterloo, belgického města nedaleko Bruselu, které vyvolává pozitivní asociace díky Napoleonově konečné porážce i díky skupině ABBA a její písni, která vzkřísila vzpomínku na toto historické brabantské sídlo, nad jehož jménem se může ušklibat leda nějaký zarytý bonapartista.

Jiná města dopadla o poznání hůř. Srebrenica, Hirošima, Nanking nebo Osvětim byly ještě před sto lety obyčejnými většími či menšími obcemi, bez významnějších nároků na místo v lidských dějinách. A pravděpodobně by se v souvislosti s událostmi minulého století případných nároků rády vzdaly a zůstaly anonymními skvrnami na mapě jako miliony dalších. Ale tak to nebylo – náhoda tomu chtěla, aby se všechny staly symboly extrémního barbarství zločinného lidského druhu. Jejich názvy vzbuzují v každém citlivějším člověku hrůzu a sklíčenost. A přitom si takový osud nezasloužily – za noční můru spojenou s genocidní hekatombou obyvatel Srebrenice, Hirošimy, Nankingu nebo Osvětimi nijak nemohou, ale dodnes nesou své břímě a nejspíš se ho nikdy nezbaví. Existují i méně extrémní příklady, související se současnou popkulturou a poskytující jasný důkaz vlivu individua na obraz a vnímání celku. Jsem přesvědčen, že města jako Bělostok, Radom nebo Sosnovec (navzdory špatnému hornoslezskému píár) by se z hlediska svého image nijak nelišila od jiných měst nebýt nezávislého kandidáta Krzysztofa Kononowicze (kvůli němuž

si Bělóstok spojujeme s tupostí), drzé ženské, která si ze společného vánočního stolu bezostyšně brala domů lahve limonády (Radom je kvůli ní synonymem nenasytosti), nebo nejslavnější polské matky vražedkyně (Sosnovec, synonymum pro patologii). Mám přátele v Bělóstoku, v Radomi i Sosnovci. A mohu s rukou na srdci odpřisáhnout, že nikdo z nich není ani tupý, ani chamtivý, ani patologický typ. Případ Zaolší je však rozhodně složitější...

Někteří čtenáři by název této kapitoly mohli považovat za poněkud provokativní. To však (a tím si dovoluji zodpovědět palčivou otázku „Co tím autor myslí?“) autor vůbec neměl na mysli. Nejde mi o žádnou provokaci a nesázím ani na chytlavost kontroverzního, nosného hesla.

Opravdu si myslím, že Zaolší je pro jeho obyvatele názvem přinejmenším nešťastným. Začneme tím, že tento nebohý název se ve smyslu označení konkrétní geografické oblasti používá (z hlediska historie celého Těšínského Slezska) poměrně krátce. Už dříve samozřejmě docházelo k tomu, že někdo určil polohu nějakého místa vzhledem k sobě samému, přičemž jako ukazatel a orientační bod použil hlavní řeku regionu. Někdo nebo něco mohlo být „za Olší“ – ale poloha „někoho“ nebo „něčeho“ závisela na místě, kde se vypravěč právě nacházel, takže pojmenování bylo z podstaty věci pohyblivé. Pro člověka, který stál na západním břehu řeky, bylo „Zaolší“ na druhé straně – a naopak. Termín se do běžné řeči dostal nejspíš v době, kdy bylo území bývalého Těšínského knížectví rozděleno mezi Československo a Polsko (i když explicitním a zaregistrovaným se stal až v roce 1938). Důležité je, že se běžně používá pouze v polštině a mezi Poláky (na obou březích Olše). Logiku zmást nelze – vždyť z českého pohledu by Zaolší bylo tam, kde je Těšín, Skočov, Ohrazená, Pohvizdov, čili ta „polská část Těšínska“. Logické je i to, že jej používají Poláci – jde totiž o prostor, který se nachází „za Olší“.

Zajímavé ovšem je, že ten pojem používají i polští obyvatelé Zaolší – i když oni sami žijí z jejich pohledu „před“, nikoli „za“ Olší. Jak je vidět, přejímají polskou perspektivu.

(kapitola z knihy *Řezaný świat* [Protimluv 2025])

Roland Orcsik / přeložil Robert Svoboda

Žárovka v bahně

Sedl jsem si na kmen stromu,
v těsné blízkosti Tisy.
Nazelenalá a nahnědlá řeka
s sebou nesla, co kde pobrala.
Ve větvích vyplavených na břeh
se zasekla žárovka.
Do skleněné baňky tenkou prasklinou
prosákla voda s piskem.
Někdejší primadona umělého světla
se zatoulala v divočině.
Jako by v potiském podsvětí
zapadlém do bahna
a připraveném k rozkladu
hledala své kořeny --
neumějíc podlehnout zkáze.

Garfieldovo břicho

Nikam nepojedu.
I v Paříži bych předl stejně
jako uprostřed svého pokoje.
Tak proč bych opouštěl pohodlný
pupek svého světa?
Ještě tak Jadran,
k tomu bych se -- eventuálně -- vypravil.
Samozřejmě, pokud by mě tam odvezli.
Ve svaté vodorovnosti.
Ať běží, kdo nemá pivo.
Hlavně žádnou nostalgii.
Minulostí ať se užívá, kdo chce.
Mně to není po chuti.
Radši bych si dal šťavnatý biftek
a hebkou černou kávu.
Můj bůh je maličký,
vejde se mi do břicha.

(z trojjazyčné sbírky *Omča vremena* [Časová smyčka], 2023)

Od té doby mi celá třída říkala Jelenice, což mě až tak nesralo, protože moje občanské jméno nebylo o nic lepší. Kromě toho jsem se utěšovala i faktem, že Richvalský taky není příjmení století. Tehdy jsem ještě nevěděla, že o rok později mi začnou jako první ve třídě růst prsa, což způsobí, že Richvalský mi přestane říkat Jelenice a začne mě nazývat tak, jak se jmenuju, navíc zdobně, a do památníčku mi na celou stranu nakreslí žlutočervené srdíčko, které mi budou závidět takoví třídní kádři jako Župová, Ondřejková, a dokonce i Kačmariková, která se o Richvalského neúspěšně snažila od prvního ročníku, ale hlavně, která před lety ve školce ze závisť opíchovala moji panenku z NDR. Jenže to už mi bude jedenáct, budu zabouchlá do Peti Štroncera z osmé cé a on do mě taky, protože budu mít v jedenácti větší kozy než osmačky, takže celá Kačmariková i Richvalský se svými deminutivy mi budou ukradení. Ale tam ještě nejsem, protože jsem stále v devadesátém pátém doma na gauči a jím s Tomášem křupky a Jarek má z práce zpoždění. Nebo teda nemá ho, protože nikdo mu překvapivě nikdy nevymezil přesný čas příchodu, takže vlastně nemá zpoždění, jen zkratka nejde, no a Anetka už začíná být nervózní a Babička ještě víc, tak se přesune do kuchyně a hučí do ní tam, abychom neslyšeli, ale stejně slyšíme, že tohle teda není v pořádku a podobně, přitom Anetka se jen bojí, jestli se Jarkovi něco nestalo, protože Anetka je čistá duše, ale Babička už za tím vidí kdejaké šlumpy, což je její výraz pro kurvy, podobně jako fotel pro křeslo. Anetka tímhle směrem vůbec nepřemýšlí, ví proč a já taky vím; protože náš Jarek naši Anetku očividně miluje, když to mám tak blbě říct. Nevím, jestli si někdy Jarek opravdu uvědomoval, že je lůzr, že Anetka je vysoko nad jeho poměry a že může bohu děkovat, že se taková jako ona vůbec na něj podívala, natož se za něj vdala. Ať už to on sám chápal, nebo ne, minimálně celému zbytku jeho i Anetčiny rodiny to bylo jasné – a to byl i důvod, proč Jarkova matka, babička antikristka, Anetku zbožňovala,

proč Babička Jarka z duše nenáviděla a proč okázale odmítla účast na jejich svatbě. Babička antikristka si byla dobře vědoma toho, že Anetka je Jarkova životní výhra a že on na ni zdaleka nemá. Babička si toho taky byla vědoma a při jakémkoli Jarkově průseru to nikdy nezapomněla zdůraznit; respektive pokaždé mu to surově vmetla do ksichtu, jak to uměla jen ona. Jarek se objeví až kolem desáté večer, když už jsme s Tomášem dávno v posteli. Je tak navalený, že ani klíčem do zámku se neumí trefit. Anetka slyší, že cosi šramotí u dveří, dovtípí se, o co jde, jenže naneštěstí to slyšíme i my s Tomášem a na ještě větší neštěstí to slyší i Babička. Nastává situace jako ze špatného vtipu o tchyních, ale mně to vůbec nepřipadá komické; všichni vylezeme z postelí, pak stojíme v předsíni a čekáme, až se dveřmi dovnitř vsype pod obraz zpitý Jarek, Tomáš bosý, já v bačkorách s beruškami; když se tak stane, Anetka rezignovaně poodstoupí, Babička se na Jarka vyřítí, kde doteď byl, a on se zapotácí a řekne, že musel ještě po práci jít koupit ředidlo. A lahvička s acetonem mu skutečně komicky trčí z kapsy, to jediné je na tom opravdu směšné, ale jen do chvíle, než Babička Jarka i s ředidlem vyžene ze dveří a řekne, ať teda jde zpátky, odkud přišel, a ať se vrátí, až bude strážlivý, protože tohle ona ve svém bytě nestrpí. Babička zabouchne dveře, Tomáš z toho má obligátně srandu, Anetka stojí u dveří a nic neříká, já tam taky stojím, brečím a lituju svého Jarka, kterého Babička vyhodila na ulici, a on tam teď zmrzne.

(úryvek z knihy *Babička*®)

Miklós Forgács

A3.: Myslel som na to, že ak je to náš prvý sex, tak by to mohla byť misionárska póza.

L3.: To znamená, že ty si hore.

A3.: Veď to je taká základná, úplne od seba sa núkajúca poloha.

L3.: Bude to prvýkrát. Z tej pózy urobíme prvú, hoci aj základnú, pra-pra-prapôvodnú, z ktorej len chceme.

A3.: Presne. Máš pravdu. A mňa napadlo, hneď, že misionárska póza je na to absolútne vhodná.

L3.: Prečo by bola vhodnejšia ako ostatných minimálne 89 iných polôh?

A3.: Možno preto, lebo naša anatómia priam núka toto riešenie.

L3.: Ja neviem presne, o koho anatómii hovoríš. Navyše pripomínam ti, že existuje výraz na milujúci pár: dvojchrbtá zviera. Treba myslieť na anatómiu dvojchrbtého zvieraťa. Treba ho rozpitvať. Sex ako autopsia.

A3.: To predsa nemôže byť náhodné, že 90 percent ľudstva najčastejšie skončí pri tejto polohe.

L3.: Možno 90 percent ľudstva bez fantázie.

A3.: Nechcem sa hádať, ale celkom príjemné orgazmy sa dajú dosiahnuť skrz túto pózu.

L3.: Pochop, že prvýkrát sa budeme milovať, nastavíme istý kánon, teraz, nie zajtra, nie včera, ale teraz, hupneš na mňa, budem dole a to už nikdy nevymažeš, to už nikdy nezmeniš, neanuluješ. To tak zostane.

A3.: Hovoríme o tom istom. Súhlasím s tebou. Vôbec sa nehádame. Teraz staviame fundament. Čiže... Treba sexovať fundamentálne. A základom je moja sila a tvoja citlivosť a tvoja citlivosť a moja sila. To isté. Len v tom poradí je rozdiel.

L3.: To je tvoje poradie. Ja mám iné poradie. Ja používam iné slová. Ja to mám ináč pomenované.

Ondřej Cikán

Básně, hled', Cikánovy pouze formu
Trapně prázdnou vyzdvihující, stále
V celku prosty významu jsou. Tudíž je
nečti, prosím Tě,

Veškerý neboť jeho verš je nudným,
Škodlivým dokonce i veškerému
Žactvu ve školkách stromových, kde rosteš,
vzkvétaje krásou,

Údem obtěžkán velikým i hutným,
S bratry svými, Priápe, i Ty, všeplodné
Božstvo rolníků, sadařův a hajných,
srnky lovících.

Jen si představ, významuprostě jak by
Jen jeden, jeden jediný Cikánův
Verš zhubil Tvé větve i plod, ba sémě
Tvé, květy taktéž,

Jen co jím by kdos ratolest Ti tížil
Zhoubně. Jen, Priápe, si představ, jak by
Rusko hned zaniklo celé, pokud by
tohleto četlo.

Ondřej Hložek

Hrne se tma
Levou rukou podloží tvář
Jsi na řadě, říká
Odemkne sníh a nechá ho padat
jako nakradenou radost v doupěti
Než rozsvítíš
uvidíš ženu pod mol
s nečitelnými pažemi
Znáš ji
Je to tvá matka
ruce složené přes práh konce

Co ještě

Měli jsme před sebou celý život
a těšili se z neznámého
Sotva se narodil náš syn
vzala mi tě španělská chřipka
Pak s Kristem obdělávala
jsem kamenité záhumenky
Druhého muže sebrala
východní dálka v uniformě
zůstal jen papír s hakenkreuzem
Cínové dny nepřešly
stárla jsem jako máslové hrušky
co nikdo neutrhne
Tohle je domov
kde ptáci uhnívají z větví
a tobě se nikdy nechce utéct

(básně z rukopisu)

Anastasios Pagiaslis / přeložil autor,
upravil Jiří Macháček

Jordánie

Kráčel jsem po oku
Petry.

Housenka zářila vedle slunce.

Žárlil jsem na její světlo,
mluvil jsem za poezii,
ona mluvila za moc.

Proměnila se v motýla,
ukryla se v noci.

Proměnil jsem se v ještěrku,
ukryl jsem se v písku.

Životní návrh

Než ulehneš,
volá tě Pythagoras:
„Co jsem přestoupil? Co jsem učinil?
Jakou povinnost jsem nesplnil?“
Zjednoduš to.
Každé ráno
před zrcadlem
se ptej:
„Proč stojí za to život můj?“
Jestli tvůj odraz
není Pythagorův,
ukonči svůj život.

(básně ze sbírky *Zelený*)

Patrik Linhart

Výhrůžný dopis na rozloučenou

V Teplicích je možno se oběsit a napsat sám sobě výhrůžný dopis na rozloučenou. Miluji město, kde to je nabíledni. I když žiju v Duchcově, stále cítím to pokrevní bratrstvo, ba co víc: piráti pokrevních Teplic, spojte se ve všech dimensích. A Teplice musím vidět ve všech replikantech a současně to město překousnout: zrovinka v té Fontáně, ty dívky s dlouhými řasáky, co je objímaj jako kůra starý seschlý pařez. Tajto musíš přijmout, říkám si, pozvracet se, pomilovat město Teplice – jít do Galerie, přežít tu demenci vymrdel a stále milovat, to je víc než na teplickém nádraží líbat chodník. Je to Kollaps der Dimensionen!

Řvu hlasem periferie

Už chápu, jak sundali dekadenty, ta avantgarda, jak se věší na střeše... básníci, aby se mlčelo, pivo, víno, griotky a já celý úžasný... a já celý užaslý život řvu féerie hlasem periferie – bojuju za ně? Ne! Jsou vobčas hrdý na mě? Jo! Pivo je důležitý jak občanská voda, voda v temnotách svítí jako rozcestník – když odkvetly pivoňky, poletí v pixlách smích, uložený ve stínech přes zimu, a pokud Ty se s jarem rozpíváš, já tu zůstanu.

(ukázka z cyklu *Boje o ostrov včerejšího dne*)

David Bátor

SUDETY I

Břehy břidlice drolí se.
Vybydlené ticho zbylo.
Veliký otazník prázdnoty

SUDETY III

Zaniklé vesnice u Kružberku
zarostly trávou a lesem.
Pokolení bylo přerváno
nesmyslností války a nenávistí.

SUDETY IV

Kdo jsme my?
Jen náplava.
Ze Slovenska
a Maďarska.
Nebo z nějaké
jiné prdele světa.
Kdo jsem já?
To skutečně nevím.

SUDETY VI

Propadám se do štol.
Prsty svírám nějaký mech.
Vlhkost leze do kostí.
Sedím na dně štoly.
Ticho svírá okolní les.
A báseň je celá od krve.

(ukázka z XXIV. básnického deníku Davida Bátora
Sudety [2019–2020])

Michal Grac

Zůstalo armování
když upadla hlava trnová

kostely bez křížů
zarostlé v klestích

tam farář nepřijede
do vyhnalovů kázat

pod muky
sklidili Němce na poli
spolu s bramborami

do přilby wehrmachtu
nabírala hnojačku

Hejna naříkavých hlasů
narážejí krumpáči do polí dětí
samorosti z bolesti
pěstí do ohně klestí

chórové lavice
chrobalivě chřestí
praskají v ohništi
ve svatém skladišti
cukrových okopanin

alespoň trochu cizí bolesti
na hrbě snést
kvasy vyšťavené k smrti

(z připravované sbírky *Obecní amplióny*)

Petr Čichoň

Trochu poprchava, tak pravím, pudem. Johan pokyva hlavu a už ide se mnou do mojego domka. My máme vedle seba take dva male haviřske domky, su od sebe rozdělene enem malu mezeru a zahrada je společna. Uprostřed te malučke zahrady je rybník. Johan se ho зробil podle planku z časopisu Zenova zahrada. Nad tym rybníkem je vysoka skala, na keru lita uplně nova lanovka. Kvuli virovi ale nelita, dokonce i kabiny stahli z teho lana. Budu do nich robit plexiskla, všecko kvuli temu virovi. Dokonce i landecký park zavřeli, zrobili tam, jak je napisane nad vstupem, hornické muzeum, ale fčil je všecko zavřene. I my sme zavřeni, tak ideme pomalu do moji kuchyně. Johan pušta americké zpravy. Tuž se tež sednu a divame se, že v tym Ňujorku to vypada jak na hřbitově. A prezident o tym mluvi, že se nema nikdo bat, ale tam je uplna hruza! Plno mrtvých lidí a kdosi k temu hraje fajně na varhany. Jakysi kostel svateho Patrika otevřeny a na varhany kdosi fajně hraje jak ten synek z našeho kostela, tak povědam: „Johan, posluchaj, v tym Ňujorku hraje kdosi na varhany, jak ten náš synek!“

„Truda, kery synek?“

„No ten, co studuje tu hamu.“

„Jaku hamu?“

„Temu se tak pověda, ham, akademija pro muzikanty.“

„Ham?“

„Ja, ham!“

Johan se zamysli a zopta se: „Ty, Truda, nemaš hlad?“

„Ni,“ odpovědam temu Johanovi zabořenemu v křesle. To ja sem se sednula na divan, spiš sem se tak lehнула. Na tym divaně se neda vubec sedět, hned se na nim dycky obulim. My haviřky na to polehavani moc nesme. I fčil, co už u pasa nerobim, se enem tak sednu. Ležet, to ni!

(úryvek z knihy *Idu ten rybník přikryt peřinu*
[Prostor, 2025])

S ProtimluvFestem spolupracují

Petr Ligocký (*1990)

Vystudoval polonistiku na Ostravské univerzitě. Píše básně a povídky. Publikoval v časopisech *Host*, *Pandora*, *Protimluv* a *Texty*, dále se jeho básně objevily např. na webu *Nedělní chvilka poezie* a revue *Ravt*. Překládá také současnou polskou poezii. Od roku 2016 je redaktorem ostravského nakladatelství Protimluv a stejnojmenné revue. Pracuje v regionálním oddělení Knihovny města Ostravy.

Jiří Macháček (*1970)

Nakladatel, hudebník, básník a publicista. Po studiích na Filozofické fakultě Ostravské univerzity a Filozofické fakultě Univerzity Karlovy

působil jako novinář, v roce 2001–2002 byl redaktorem volné rozhlasové tvorby Českého rozhlasu Ostrava. Od roku 2002 je šéfredaktorem revue *Protimluv*, jako nakladatel připravil k vydání více než 130 knižních titulů stejnojmenného vydavatelství. Od počátku je rovněž dramaturgem festivalu ProtimluvFest a řady dalších literárních večerů nejen v Ostravě, ale i v Praze, Olomouci a Brně. Texty publikoval v *Protimluku*, *Souvislostech*, *Textech* a *Tvaru*.

Oskar Mainx (*1974)

Vystudoval český jazyk a literaturu s literárněvědným zaměřením, působil na Filozofické fakultě Ostravské univerzity a v Ústavu pro regionální studia v Ostravě. Zaměřuje se mimo jiné na českou literaturu 20. století se zřetelem k problematice literárního undergroundu. Je autorem učebních textů *Osobnost a dílo Jakuba Demla* (1995) a *Nejmladší česká próza* (1996).

Jan Malura (*1971)

Pracuje na Katedře české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity, zabývá se literaturou renesance a baroka, komparatistikou, regionální kulturou, zvláště ho přitahují obrazy měst, krajin a průmyslových zón ve starší i novější literatuře. Je autorem několika monografií, např. *Písně pobělohorských exulantů* (2010). V roce 2019 vydal spolu s Jakubem Ivánkem knihu *Horo krásná, spanilá. Poutní písně na Moravě (1600–1850)*. V současnosti vede výzkumný tým, který se věnuje literatuře a kultuře hranic a pohraničních oblastí.

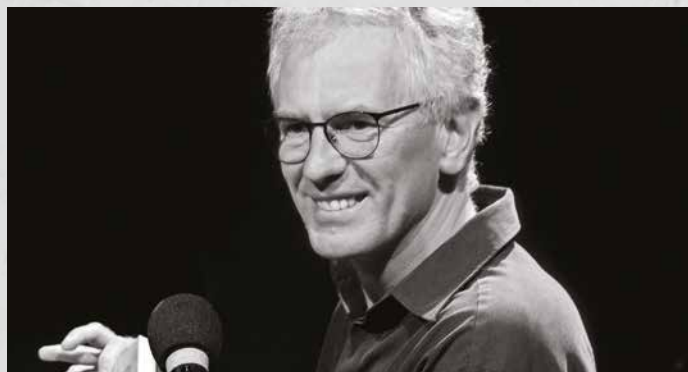
Lucie Mechová (*1983)

Vystudovala bohemistiku a anglistiku na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Spolupracuje na organizaci přehlídky ProtimluvFest od jejího počátku, podílí se organizačně také na chodu revue *Protimluv*. Jako produkční festivalu zodpovídá za fundraising jednotlivých ročníků a taky za dobrou festivalovou náladu všech účastníků.

Jiří Novák (*1984)

Hungarista, balkanista, polonofil, cinefil, redaktor a nakladatel. Překládá z maďarštiny, polštiny a srbštiny. Příležitostně přispívá do časopisů *A2*, *Souvislosti* či *iliteratura.cz*. Působí v nakladatelství ArtMap.

Attila Pató (*1967)

Publikuje eseje, studie a úvahy v maďarštině, češtině a angličtině. Pracoval v neziskových organizacích věnujících se středoevropskému kulturnímu porozumění a jako vysokoškolský učitel v současné době působí na Univerzitě Pardubice.

Marta Pató (*1972)

Vystudovala bohemistiku a hungaristiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Doktorské studium absolvovala na Ústavu slavistiky FF MU v Brně. Její oborovou specializací je česká literatura ve středoevropském kontextu, teorie a praxe překladu. Od roku 1998 překládá z maďarštiny. Knižně vyšly v Protimluvu v jejím překladu romány *Devátý* (Ferenc Barnás) a *Třetí most* (László Szilasi), za jehož překlad získala Magnesii Literu. Působí na Katedře slavistiky Univerzity Pardubice.

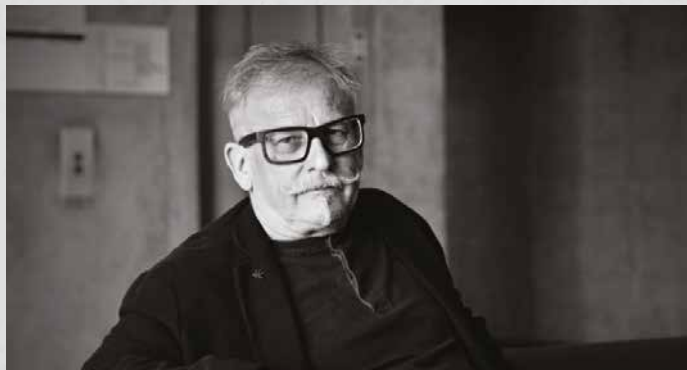
Michal Przywara (*1983)

Slavista-polonista a vysokoškolský pedagog (Ostravská univerzita), zaměřuje se na polskou literaturu po roce 1989. Do roku 2012 působil jako animátor kultury ve Sdružení polské mládeže. Je manažerem Café klubu Dziupla v Českém Těšíně.

Robert Svoboda (*1956)

Překladatel, tlumočník, redaktor a publicista. Na Filozofické fakultě UK v Praze a na budapeštské univerzitě ELTE vystudoval obor Maďarský jazyk a literatura. Usadil se v Maďarsku, kde pracoval jako novinář, rozhlasový redaktor, překladatel a tlumočník. Za českou verzi románu *Harmonia caelestis* od Pétera Esterházyho získal v roce 2014 ocenění v soutěži Magnesia Litera a Cenu Josefa Jungmanna za nejlepší literární překlad. Pro *Protimluv* překládá především básnické tituly.

Miroslav Zelinský (*1961)

Vystudoval český jazyk a historii na univerzitě v Brně, poté působil v brněnské pobočce Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Pracoval jako literární redaktor v televizi a rozhlase, byl lektorem na Univerzitě Erfurt v Německu. Pracuje na Fakultě multimediálních komunikací UTB ve Zlíně a na Slezské univerzitě v Opavě. Ze slovenštiny do češtiny přeložil více než 50 titulů, mj. básnickou antologii slovenské poezie *Rytíři textových polí*, antologii básnické skupiny *Osamělí běžci* (2017), prózu *Loli paradička* (2021) Viti Staviarského a knihy Petra Pišťaneka, Pavla Vilikovského, Dušana Duška nebo Daniely Kapitánové.

hlavní partneři

OSTRAVA!!!

spolupracujeme

JELENIOK ONLINE
rodinné es mluvíme
foliát

tvar

Koncepce festivalu: Martin Jiroušek | Petr Ligocký |
Jiří Macháček | Oskar Mainx | Lucie Mechová

Propagace a produkce:

Lucie Mechová | lucie.mechova@protimluv.net

Jiří Macháček | jiri.machacek@protimluv.net

Organizace festivalu: Martin Jiroušek | Petr Ligocký |

Jiří Macháček | Oskar Mainx | Lucie Mechová

Fundraising: Lucie Mechová | Jiří Macháček

Grafický návrh a sazba: Dorota Lubojacká

Tisk: Printo, s. r. o.

Vydal: Protimluv, z. s., Dr. Šmerala 6, 702 00 Ostrava
v říjnu 2025

www.protimluv.net

protimluv@protimluv.net

+420 777 570 536

www.protimluvfest.cz

